

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík

Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051

Netfang: nel@nel.is

Tilv.: 23080006

Ákvörðun nr. 21/2024

Þann 1. mars 2024 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 21/2024.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá [REDACTED] dags. 29. júní 2023. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við meint athafnaleyssi embættis Lögreglustjórans á Austurlandi vegna beiðni kvartanda til embættisins um smölun á ágangsfénaði.

Nefndin óskaði eftir upplýsingum frá Lögreglustjóranum á Austurlandi með bréfi dags. 16. ágúst 2023.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærur á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Lögreglustjórinn á Austurlandi svaraði beiðni nefndarinnar þann 21. ágúst 2023. Meðfylgjandi voru

Af gögnum málsins liggur fyrir að þann 4. júlí 2023 kærði kvartandi til dómsmálaráðuneytisins, ákvörðun lögreglustjórans á Austurlandi um að synja beiðni hans um að smala búfé af landi hans, sbr. 33. gr. laga nr. 6/1986. Þann [REDACTED] úrskurðaði ráðuneytið í málinu og staðfesti ákvörðun Lögreglustjórans á Austurlandi. Fram kemur m.a. í úrskurðinum að:

„Telji sveitastjórnin að það séu ekki til staðar skilyrði til að láta smölun fara fram þá sætir sú ákvörðun ekki endurskoðun lögreglustjóra.“

og einnig:

„Þegar hin kærða ákvörðun var tekin liggur fyrir að málið var enn til meðferðar hjá sveitastjórn, sem vísað hafði því til fjallaskilanefndar. Því ber að fallast á það með lögreglustjóra að ekkert liggi fyrir um að sveitastjórn hafi vanrækt skyldur sínar, sbr. áskilnaður 2. mgr. 33. gr. laga nr. 6/1986. Þar sem vanræksla sveitastjórnar er forsenda þess að lögreglustjóri geti látið málið til sín taka, telur ráðuneytið rétt að staðfesta hina kærðu ákvörðun.“

Meðfylgjandi var einnig bréf lögreglustjóra dags. 18. ágúst 2023 til lögmanns kvartanda þar sem eftirfarandi kemur m.a. fram:

„Eins og fram kemur í fyrirbyggjandi gögnum og þar á meðal úrskurði dómsmálaráðuneytisins er það hlutverk sveitarfélaganna og þá í þessu tilfelli [REDACTED] að sinna smölun ágangsfjár í umdæmi sínu og ekki reynir á aðkomu lögreglustjóra nema að það hafi ekki sinnt skyldum sínum skv. sömu lögum. Að mati lögreglustjóra er sveitarfélagið að sinna skyldum sínum skv. fyrirbyggjandi gögnum og hafnar hann því að smala. Afstaða lögreglustjóra er því óbreytt.“

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaöryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindinu og meðfylgjandi gögnum er ljóst að kvörtunin lýtur að meintu athafnaleysi embættis Lögreglustjórans á Austurlandi eystra vegna beiðni kvartanda um smölun á ágangsfé.

Með vísan til 1. kafla fellur ekki undir valdsvið nefndarinnar að endurskoða ákvarðanir lögreglu heldur skoðar nefndin m.a. hvort aðkoma lögreglu að málum sé í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir fari að öðru leyti út fyrir það sem eðlilegt er í því tilviki.

Með hliðsjón af því hvernig málsatvikum er lýst í kvörtuninni og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, telur nefnd um eftirlit með lögreglu að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega ámælisverða eða refsiverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Nefndin telur því ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Niðurstaða

Ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindis [REDACTED]

Reykjavík, 1. mars 2024

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir